

Achtergrondinformatie *(voor wie dit interessant vindt)*

Wat is het niet?

Dialogo is *geen* discussie of debat, *geen* vorm van onderwijs, training of analyse en is *geen* techniek voor het oplossen van problemen of conflicten. Dialogo houdt zich niet bezig met opzettelijke verandering van gedrag, noch met het trachten de deelnemers naar een vooropgezet doel te leiden. Dialogo lijkt op een aantal van bovengenoemde vormen van groepsactiviteit, maar is in feite iets geheel nieuws in westerse culturen.

Wat is het wel?

'Dia' betekent 'onderling', 'tussen'. Het begrip 'logos' staat onder andere voor 'woord' en 'betekenis'. Dialogo is niet alleen een middel, maar ook een doel. De Dialogo beoogt, ondanks het verschil in opvatting en overtuiging, te begrijpen en te accepteren en onderscheidt zich in deze van discussie. Diegenen die de dialogo aangaan streven ernaar gezamenlijk te ontdekken, te leren en te begrijpen.

Kortom: **Dialogo is het ontvankelijk zijn voor de ander.**

Daarbij kenmerkt de dialogo zich door een aantal eigenschappen:

- Oprechtheid; welwillendheid schept vertrouwen, wederzijds vertrouwen is essentieel.
- Nederigheid; in dialogen waarin nederigheid heerst, onderzoeken de partijen gezamenlijk de grenzen van de aanwezige kennis en inzichten en gaat men op ontdekking in nog onontgonnen gebieden.
- Nieuwsgierigheid; het ligt in de aard van de mens nieuwsgierig te zijn en te zoeken naar de waarheid.
- Gelijkheid
- Vrijwilligheid
-
- *(zelf nader in te vullen door groep)*

Aangezien het karakter van Dialogo onderzoekend is, blijven de betekenis en de methoden zich ontwikkelen. Er kunnen geen vaste regels gesteld worden voor het houden van een Dialogo, omdat de essentie ervan 'leren' is. Het kan gezien worden als een onderdeel van een voortgaand proces van creativiteit gedeeld met gelijken.

Dialogo is dus een instrument om te leren begrijpen hoe het denken functioneert. Hierin dient het begrip 'denken' breder getrokken te worden dan enkel het rationele bewuste intellect, ook onze gevoelens, emoties, bedoelingen en verlangens vormen dit 'denken'.

Dialogo houdt zich voornamelijk bezig met het ontrafelen van het denken - ontstaan door gekleurde interpretaties van individuen of groepen - gevormd op basis van begrippen, herinneringen, reflexen, behoeften, angsten, verlangens, taal, gewoonten, geschiedenis, sekse en cultuur en met begrijpen ofwel het ontvouwen en blootleggen van diepere collectieve bedoelingen.

Samenvatting 'Dialogo, een voorstel'

(Bohm, Factor & Garret)

Dialogo behelst een **manier van onderzoek** naar oorzaken van allerlei crises én observatie van al dan niet verborgen waarden en bedoelingen die ons gedrag kunnen beïnvloeden en van onopgemerkte verschillen in cultuur of geslacht die aanleiding kunnen zijn tot botsingen, zonder dat wij ons realiseren wat er aan de hand is. Aangezien het karakter van Dialogo onderzoekend is, blijven de betekenis en de methoden zich ontwikkelen. Er kunnen geen vaste regels gesteld worden voor het houden van een Dialogo, omdat de essentie ervan 'leren' is. Het kan gezien worden als een onderdeel van een voortgaand proces van creativiteit gedeeld met gelijken.

Dialogo is een geweldig instrument om te leren begrijpen hoe het denken functioneert. Hierin dient het begrip 'denken' breder getrokken te worden dan enkel het rationele bewuste intellect, ook onze gevoelens, emoties, bedoelingen en verlangens vormen dit 'denken'. Teneinde de vermenging van verschillend gekleurde interpretaties van individuen of groepen - gevormd op basis van begrippen, herinneringen, reflexen, behoeften, angsten, verlangens, taal, gewoonten, geschiedenis, sekse en cultuur te ontrafelen, kunnen wij gebruik maken van de Dialogo. Dialogo kan namelijk als middel dienen het proces van denken te vertragen, zodat wij in staat zijn te observeren op het moment dat de gedachte werkelijk plaats vindt. Het probleem van het denken is namelijk dat de soort van aandacht die nodig is om onsamenhangendheid (tegenover een persoon of groep) op te merken, zelden beschikbaar lijkt wanneer die het meest nodig is. Dialogo houdt zich ermee bezig ruimte te creëren voor dit soort aandacht. Dialogo kan laten zien hoe macht wordt aangetrokken en wordt afgestaan en hoe diep de over het algemeen onopgemerkte regels van ons cultuursysteem zijn doordrongen. Maar Dialogo houdt zich voornamelijk bezig met de vraag hoe de werking is van het denken om zulke verbanden te begrijpen ofwel het ontvouwen en blootleggen van diepere collectieve bedoelingen.

Dialogo is geen discussie of debat (beiden bevatten zij een ingebouwde geneigdheid in de richting van een doel, een overeenkomst, het oplossen van een probleem of het laten prevaleren van iemands eigen mening), geen 'salon' (welke een hoog informeel en niet gericht gehalte heeft), geen nieuwe naam voor therapiegroepen of sensitivity - training (doet geen poging tot het verwijderen van emotionele remmingen), geenszins een vorm van onderwijs, training of analyse en is geen techniek voor het oplossen van problemen of conflicten. Dialogo lijkt op een aantal van bovengenoemde vormen van groepsactiviteit, maar is in feite iets geheel nieuws in onze cultuur.

Dialogo houdt zich niet bezig met opzettelijke verandering van gedrag, noch met het trachten de deelnemers naar een vooropgezet doel te leiden. Dialogo leidt in het beginstadium vaak tot een gevoel van frustratie. Een groep mensen die wordt uitgenodigd om hun tijd en aandacht te schenken aan een taak die geen duidelijk doel heeft en niet in enige na te speuren richting gaat, kan zich heel snel benauwd of geërgerd gaan voelen. Heftige gevoelsuitingen tegelijk met het exponeren van de onderliggende gedachten zullen het gevolg zijn. Vaste standpunten kunnen worden ingenomen en polarisatie is vaak het resultaat. Dit hoort allemaal bij het proces. Dat is wat Dialogo ondersteunt en voortdurend gaande houdt zich creatief uit te breiden tot nieuwe gebieden. Deelnemers merken gaandeweg, dat zij betrokken zijn in een steeds veranderende en zich ontwikkelende 'pool' van gemeenschappelijke bedoeling. Er komt een gedeeld bewustzijnsgehalte naar voren, waardoor een bepaald niveau van creativiteit en inzicht kan ontstaan.

Aspecten die van enorm belang zijn gedurende het 'Dialogoproces' zijn: (Bohm, Factor & Garret)

- **Suspensie:** is de essentie van Dialoog. Zij omvat het tonen van je reacties, impulsen, gevoelens en opvattingen op een manier, dat je ze bewust kunt gadeslaan en voelen in je eigen geest, terwijl ze ook door anderen in de groep kunnen worden waargenomen.
- **Aantallen:** Dialoog werkt het beste met groepen van 20 - 40 personen, gezeten in een cirkel met het gezicht naar elkaar. Waarbij van groot belang is het begrip 'deelnemen' tweeledig op te vatten; deelnemen 'aan' en deelnemen 'in'; luisteren is minstens zo belangrijk als spreken.
- **Tijdsduur:** Dialoog heeft enige tijd nodig om op gang te komen, doorzettingsvermogen is vereist; nuttig is het de lengte van de sessie van tevoren vast te stellen; de ervaring leert dat twee uur het optimum is en een hoge frequentie van het aantal bijeenkomsten een hogere bewustwordings- en begripsproces op gang kan brengen.
- **Leiding:** Dialoog is in essentie een gesprek tussen gelijken, er is hierbinnen geen plaats voor hiërarchie. Noodzakelijk is wel dat men in het begin enigszins wegwijs wordt gemaakt, zodat de deelnemers het subtiele verschil tussen Dialoog en andere vormen van groepsprocessen leren begrijpen (hierbij zijn bij voorkeur twee op dit gebied ervaren mensen onmisbaar). Doch zijn leiders deelnemers net als alle anderen.
- **Kwestie van onderwerp:** Dialoog kan beginnen met elk gesprek dat de deelnemers interessant achten. Niets van inhoudelijke betekenis mag worden uitgesloten.

De geest van Dialoog is er één van vrij spel, een soort collectieve dans van de menselijke geest, die niettemin een geweldige kracht heeft en een coherente bedoeling onthult. Eenmaal begonnen wordt het een voortdurend avontuur, dat de poort kan openen naar een veelbetekenende en creatieve verandering.

De betekenis van de Dialoog voor begeleiders

Marten Bos, intercultureel trainer! communicatieadviseur

Door het persoonlijke verhaal te vertellen is de noodzaak te zoeken naar de waarheid afwezig. 'Waarheidsvinding' kan leiden tot discussie, debat, innemen van stellingen, etc. Niet de werkwijze die we hier zoeken. Om welke waarheid gaat het, wiens waarheid en wat is het belang van de waarheid? Het gaat om de verhalen van de gesprekspartners.

Voorwaarden

Een ruimte waarbinnen ieder het eigen verhaal kan vertellen ofwel kan luisteren naar het verhaal van de ander.

Een open houding. Niet de agenda en het resultaat zijn van belang, maar het proces dat mensen ingaan. Begeleiders zijn procesbegeleiders die zelf weten waar hun valkuilen en mogelijkheden liggen in het werken binnen de dialoog. Hun signalerend vermogen begeleidt het proces en zij zijn niet 'de deskundige'. Wel kunnen ze signalen opvangen en mogelijk aangeven en vertalen naar een vervolg.

Hoe houd ik een open agenda en hoe kan ik de ruimte die ik krijg binnen de dialoog beheren?

- Aandacht voor de betekenis en de werking (Kwaliteiten en valkuilen van normen en waarden). Respect voor gemeenschappelijke waarden, maakt het luisteren naar en het vertellen van verhalen meer acceptabel en lerend.
- Aandacht voor de betekenis en het omgaan met diversiteit. Diversiteit dat uitgaat van respect voor ieders diverse achtergrond en huidige situatie. De mens is meer dimensionaal dan een enkele identiteit (cultuur, seksuele voorkeur, sekse, opleiding, beroep, etc). Het geven van identiteiten doet onrecht aan de totale persoon. Toch is die ene identiteit soms van belang uit oogpunt van emancipatie, herkenning, erkenning, solidariteit, etc. Deze spanning is goed om te zien en te voelen.
- Werken aan vertrouwen om de 'dialoog ruimte' ook echt te ervaren Een belangrijke peiler om vertrouwen te winnen en te houden.
- Creatief denken binnen een heldere visie en een helder concept De visie, het concept moet helder zijn, dat maakt het mogelijk daarbinnen creatief te denken en ruimte te maken.
- Wat is de betekenis van verhalen en hoe werkt de narratieve methode Om een verhaal als betekenisvol verhaal te horen is het belangrijk dat verhaal als waarheid van de verteller en niet als waarheid van de wereld te zien.